

Mesajul Patriarhului Daniel la lansarea ultimului volum din „Istoria Bibliotecii Academiei Române”

Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, a participat marți la lansarea celui de-al cincilea și ultimul volum al lucrării „Istoria Bibliotecii Academiei Române”, unde a transmis un mesaj de felicitare și apreciere pentru acest monumental și necesar demers cultural.

„O instituție precum Biblioteca Academiei Române, care teaurizează memoria unui popor, își scrie astăzi, în paginile acestor volume, propria memorie: memoria începuturilor, a împlinirilor, a încercărilor și vulnerabilităților, dar și a unei vocații care nu poate fi epuizată de nicio încheiere editorială, fiind o memorie, care, așa cum indică însuși Domnul Nicolae Noica, coordonatorul proiectului, nu poate avea un punct final, ci continuă să se scrie”, a transmis Patriarhul României.

Text integral:

„Istoria Bibliotecii Academiei Române: 1990-2025” (vol. V, în trei tomuri). Scurtă prezentare

Inițiată în urmă cu cinci ani și coordonată de către Domnul Profesor Nicolae Noica, Directorul General al Bibliotecii Academiei Române și Membru de onoare al Academiei Române, ampla lucrare monografică intitulată „Istoria Bibliotecii Academiei Române” însumează cinci volume, structurate în 13 tomuri masive, cu o

dimensiune cumulată de aproximativ 7500 de pagini. Fiecare volum al monografiei este consacrat unei perioade distincte și determinante din istoria de peste un secol și jumătate a acestei prestigioase instituții de cultură, perioade care se suprapun, în chip semnificativ, cu etape decisive ale istoriei moderne și contemporane a poporului român.

Astfel, primul volum, lansat în anul 2022, abordează perioada 1867-1885, etapa de pionierat a fondării și organizării Bibliotecii Academiei; al doilea volum, în trei tomuri, lansat în anul 2023, este consacrat evoluțiilor din perioada 1886-1918, premergătoare realizării marelui proiect național, și anume organizarea Statului Român modern; al treilea volum, în trei tomuri, lansat în anul 2024, este dedicat perioadei 1919-1947, etapă a consolidării României Mari și a profundei reconfigurări a societății și a statului român; iar al patrulea volum, în trei tomuri, lansat în anul 2025, tratează perioada 1948-1989, marcată de opresiunea politică, de cenzură și de profunda ideologizare a vieții culturale.

Volumul de față, cel de-al cincilea și ultimul al seriei, încheie această amplă construcție istoriografică prin cele trei tomuri dedicate perioadei 1990-2025, etapă a redobândirii libertății în pluralitatea manifestărilor ei: libertatea de gândire și de cercetare, libertatea de asociere, libertatea de credință etc. Evenimentele din decembrie 1989 constituie un moment fondator al României contemporane, fiind decisive pentru catalizarea unor transformări istorice complexe, care au reconfigurat instituții și au definit destinul poporului român. În acest context, Academia Română și Biblioteca ei au fost angrenate, în mod firesc, în sinergia acestor schimbări, traversând o veritabilă epocă de renaștere, atât sub aspect material – prin redobândirea unor foste instituții și proprietăți, prin constituirea unor noi structuri și prin obținerea unor resurse financiare mai adecvate nevoilor ei –, cât și sub aspectul resurselor umane și al vieții academice, prin admiterea de noi membri în Academie, în funcție de criteriul fundamental al aportului la dezvoltarea culturii și științei, și nu al fidelității partinice.

În consecință, stabilindu-și drept prioritate, în perioada postdecembristă, reafirmarea identității ei pluridisciplinare și recuperarea misiunii ei fondatoare, Academia Română a procedat la înnoirea corpului academic, primind în rândurile ei personalități care fuseseră anterior marginalizate sau ignorate din rațiuni politice. Între acestea, se cuvine să-l amintim în mod deosebit pe Sfântul Părinte Mărturisitor Dumitru Stăniloae, ales membru corespondent al Academiei Române în anul 1990 și membru titular în anul 1991, fiind primul teolog ortodox primit în sânul acestui înalt for de cultură după o îndelungată absență a teologilor de aproximativ 50 de ani.

Primul tom al volumului de față se deschide cu o succintă, dar densă radiografie a spectrului politic, social și cultural care a definit perioada 1990-2025, sub titlul „Academia Română: renaștere, reformă și integrare europeană în România postcomunistă” (pp. 11-32). Urmează apoi trei mari capitole, dedicate succesiv: a) Colecției de carte (pp. 33-130), care s-a îmbogățit substanțial prin donații, achiziții, schimburi internaționale și aplicarea Legii Depozitului Legal; b) Colecțiilor de publicații periodice și foi volante (p. 131-294), care au cunoscut un aflux semnificativ de noi ziare și reviste, după eliminarea cenzurii; și c) Activității bibliografice a Bibliotecii Academiei Române în această perioadă (pp. 295-432). Tomul se încheie cu un scurt capitol în care sunt menționate unele dintre personalitățile vieții publice, științifice și culturale, care au frecventat, în perioada amintită, sălile bibliotecii și au cercetat bogatele ei fonduri documentare (pp. 434-462).

Tomul al doilea al acestui volum este dedicat în întregime, pe parcursul celor 493 de pagini, colecțiilor deținute de către Cabinetul de manuscrise-carte rară al Bibliotecii Academiei Române. Sunt prezentate achizițiile și donațiile primite în perioada 1990-2025, precum și fotocopii ale unora dintre cele mai importante materiale.

În ceea ce privește tomul al treilea, acesta expune activitatea și realizările obținute, în perioada menționată, de către alte trei departamente ale Bibliotecii. Este vorba despre Serviciul Stampe, Muzică, Hărți (pp. 5-356), despre Cabinetul Numismatic (pp. 357-408) și despre Serviciul Infrastructură Informatică și Tehnologii Digitale (pp. 409-486), textele fiind însoțite constant de imagini prețioase de arhivă.

Prin bogăția informațiilor și prin diversitatea documentelor valorificate, cele trei tomuri ale volumului al cincilea nu reprezintă doar o cronică a ultimelor trei decenii și jumătate din existența Bibliotecii. Ele constituie, în același timp, o mărturie

despre felul în care o instituție fundamentală a culturii românești a traversat schimbarea de paradigmă istorică inaugurată în decembrie 1989 și despre modul în care a știut să-și păstreze continuitatea, prin consecvența față de valorile proprii, asumându-și, totodată, exigențele unei lumi aflate într-o profundă transformare.

Realizarea și ducerea la bun sfârșit, în decurs de numai cinci ani, a acestui ambițios proiect editorial reprezintă expresia dăruirii și tenacității, împletite cu pasiunea și profesionalismul, atât ale coordonatorului, cât și ale autorilor și colaboratorilor. O instituție precum Biblioteca Academiei Române, care tezaurizează memoria unui popor, își scrie astăzi, în paginile acestor volume, propria memorie: memoria începuturilor, a împlinirilor, a încercărilor și vulnerabilităților, dar și a unei vocații care nu poate fi epuizată de nicio încheiere editorială, fiind o memorie, care, așa cum indică însuși Domnul Nicolae Noica, coordonatorul proiectului, „nu poate avea un punct final”, ci „continuă să se scrie” (tom 1, p. 10).

Felicităm pe Domnul prof. ing. Nicolae Noica, Directorul General al Bibliotecii Academiei Române, pentru inițiativa și viziunea care au făcut posibil acest proiect editorial, precum și pentru eforturile susținute depuse în realizarea lui. Ca semn de prețuire și deosebită apreciere, îi oferim Domniei Sale Ordinul patriarhal CREDINȚĂ și COMUNIUNE, pentru mirenii.

Totodată, adresăm felicitări tuturor membrilor comisiei de elaborare a celor trei tomuri ale volumului al V-lea, precum și autorilor și colaboratorilor, pentru munca asiduă și competența cu care au contribuit la această adevărată lucrare de recuperare și conservare a memoriei instituționale.

Ne rugăm lui Dumnezeu să binecuvinteze și să ajute cu harul Său pe toți cei care au lucrat și lucrează în această instituție emblematică, spre păstrarea, îmbogățirea și transmiterea mai departe a tezaurului spiritual și cultural al poporului român.

† Daniel

Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

basilica.ro